

Dokumentnamn			Sida
Specifik Delegering Administrering av blodförtunnande läkemedel i injektionsform			1 (3)
Dokumentet ingår i den specifika delegeringsutbildningen för läkemedelshantering			
Framtagen av Medicinskt ansvariga	Godkänd av	Upprättad 2021 04	Revideras 2024

Specifik Delegering

Administrering av blodförtunnande läkemedel i injektionsform

Bakgrund

Blodförtunnande läkemedel används för att förebygga och behandla blodproppar. Läkemedlen gör att blodet inte kan levra sig, koagulera, och risken för blodproppar minskar. Läkemedlen kallas därför antikoagulantia.

Blodpropp

Blodproppar i viktiga organ är orsaken till några av våra vanligaste allvarliga sjukdomar ex hjärtinfarkt när blodproppar bildas i hjärtats kranskärl eller när blodproppar bildas i hjärnan och patienten drabbas av stroke.

Blodproppar kan även bildas i benens djupa och ytliga blodkärl.

Blodförtunnande läkemedel minskar risken för blodproppar

Blodförtunnande läkemedel minskar risken för att blodproppar bildas. Blodproppar som redan har bildats växer inte ytterligare i storlek och upplösningen av proppar underlättas.

Vilka läkemedel används?

Blodförtunnande läkemedel brukar delas in i grupper:

- trombocythämmare
- vitamin K-hämmare
- NOAK, som är en förkortning av nya orala antikoagulantia
- heparingruppen.

Läkemedel i heparingruppen finns som sprutor och de övriga läkemedlen som tabletter eller kapslar som ska sväljas (peroral administrering).

Läkemedlen verkar på olika sätt. Vissa minskar blodplättarnas förmåga att klumpa ihop sig, andra påverkar på olika sätt bildningen av de ämnen som blodproppen byggs upp av.

Vilket läkemedel läkaren ordinerar beror på vilken sjukdom patienten har.

Injektion kan ges som förebyggande behandling vid kirurgiska ingrepp där det finns risk för blodproppar i benens vener (djup ventrombos), proppar i lungorna eller vid stora ortopediska ingrepp.

Ibland ordineras blodförtunnande läkemedel som förebyggande behandling vid ökad risk för blodproppar ex i samband med större hjärt- eller klaffoperationer eller vid förmaksflimmer. Andra sjukdomar som cancer, hjärtsvikt, högt blodtryck och diabetes kan även ge ökad risk för blodpropp.

Delegering av läkemedelshantering

Du ska ta del av denna information om du kommer att hantera blodförtunnande läkemedel i injektionsform. Du får hantera läkemedlet när du fått en skriftlig delegering av sjuksköterska och innan dess har genomgått utbildning och praktisk träning och blivit godkänd.

BLODFÖRTUNNANDE LÄKEMEDEL I INJEKTION KRÄVER SPECIFIK DELEGERING

Inför delegering av subcutan (under huden) injektion med förfylld spruta ska sjuksköterska övervaka och utvärdera träningstillfället. Sjuksköterska ska bedöma om träningstillfället behöver upprepas och försäkra sig om att den ska få delegering kan läsa och förstå ordinationshandlingen.

Exempel på läkemedel som ges som injektion

- Fragmin eller Innohep.

Som regel räcker det med en injektion/dygn. Dosen är individuell och ordineras av läkare. Injektionen ges vid samma tid dagligen.

Utbildning

För att du ska få delegering att ge injektion måste du få specifik utbildning innan du får hantera läkemedel i injektionsform.

Genomför webbutbildningen. Sjuksköterska som ska delegera dig uppgiften kommer inför delegeringen att samtala med dig om filmen och de instruktioner som ges.

<https://www.medicininstruktioner.se/leo/innohep/#popup-tip>

Träningstillfälle ingår i utbildningen under ledning av sjuksköterska.

Injektionsteknik

Du kommer bara att delegeras hantering av förfyllda sprutor för direkt injektion av hela dosen.

Sprutorna är endosförpackade, färdiga att injiceras subkutant, dvs. oftast i underhudsfettet i magen.

Sjuksköterska kommer att utbilda och instruera dig och du ska praktiskt genomföra injektionen innan delegering.

Genomgång av ordinationshandling och signeringslista ingår i utbildningen.

Sjuksköterska kommer att instruera dig hur du hanterar sprutan så att du inte sticker dig.

Genomförande

Kontrollera noga att läkemedelsordinationen finns på ordinationshandlingen och överensstämmer med läkemedlet. Kontrollera på signeringslistan att ordinerad dos inte redan är given och informera patienten.

Tvätta händerna med flytande tvål och kranvatten. Torka händerna torra med pappershandduk och använd handdesinfektion.

– Dra av hela skyddshöljet och ta ut sprutan i handen utan att trycka på kolven.

– Ta bort kanylskyddet. Luftbubblan i sprutan ska inte tas bort.

– Injektionen ges i magens underhudsfett minst 5 cm från naveln enligt webbinstruktionen.

- Hela sprutan kastas i burk för "stickande, skärande" produkter.

- Signera på signeringslistan direkt efter given injektion

Kontakt med sjuksköterska

Kontakta sjuksköterska om patientens beteende ändras, har ramlat, har slagit i huvudet eller får en blödning ex. näsblod. Det finns risk för stora blödningar.

Kontakta sjuksköterska när du upptäcker:

- näsblod
- blod i urinen
- blod i avföringen som gör avföringen svart eller synligt färskt blod
- många eller stora blåmärken i huden.

Patienter som tar blodförtunnande läkemedel blöder lättare från sår eller vid skada. Det beror på att blodet inte koagulerar lika snabbt som tidigare.

Symtomen kan bero på att effekten av det blodförtunnande läkemedlet har blivit alltför kraftig.